similes

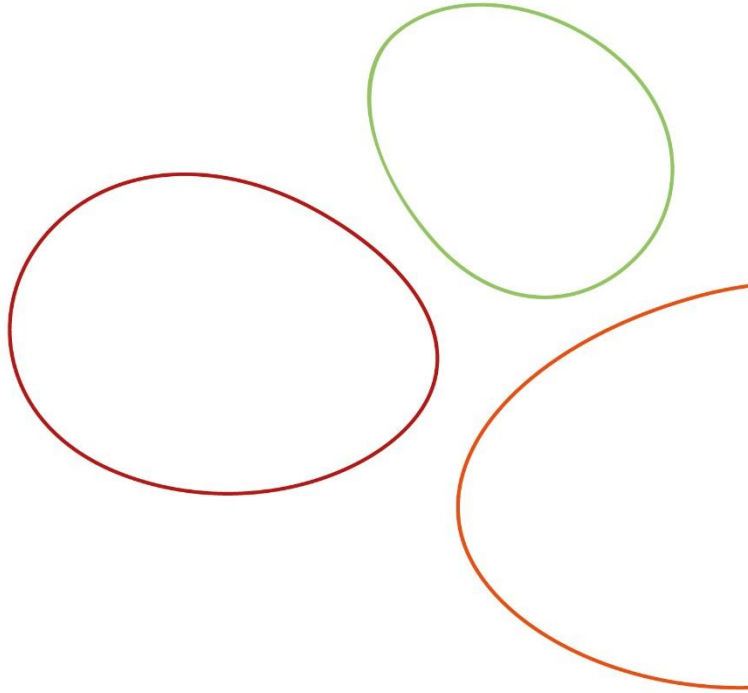
de vereniging voor
familie van psychisch
kwetsbare mensen

Juridische bescherming van de goederen en de persoon

Kortrijk/6 oktober 2020

Martine De Moor
Coördinator “Initiatief vrijwillige bewindvoering”

Waarom beschermen?

Waarom beschermen?

- Meerderjarig persoon
- Wegens gezondheidstoestand
- Niet in staat zijn goederen te beheren en/of op te komen voor zijn zakelijke en/of persoonlijke belangen
- Geheel of gedeeltelijk
- Tijdelijk of definitief

- **Bescherming noodzakelijk**
- **Verschillende mogelijkheden en gradaties van bescherming**

Het huidig beschermingsstatuut
Wet van 17 maart 2013

Het huidig beschermingsstatuut

Wet van 17 maart 2013

(In voege getreden op 1 september 2014)

Buitengerechtelijke bescherming

- Zorgvolmacht
- Goede brochure: notaris.be

Het huidig beschermingsstatuut

Wet van 17 maart 2013

(In voege getreden op 1 september 2014)

Gerechtelijke bescherming

- Procedure vredegerecht
- Aanstelling bewindvoerder
- Bewindvoerder: financieel + sociaal verslag
- Aanstelling vertrouwenspersoon
- Uitdrukking van eigen wensen

Het huidig beschermingsstatuut

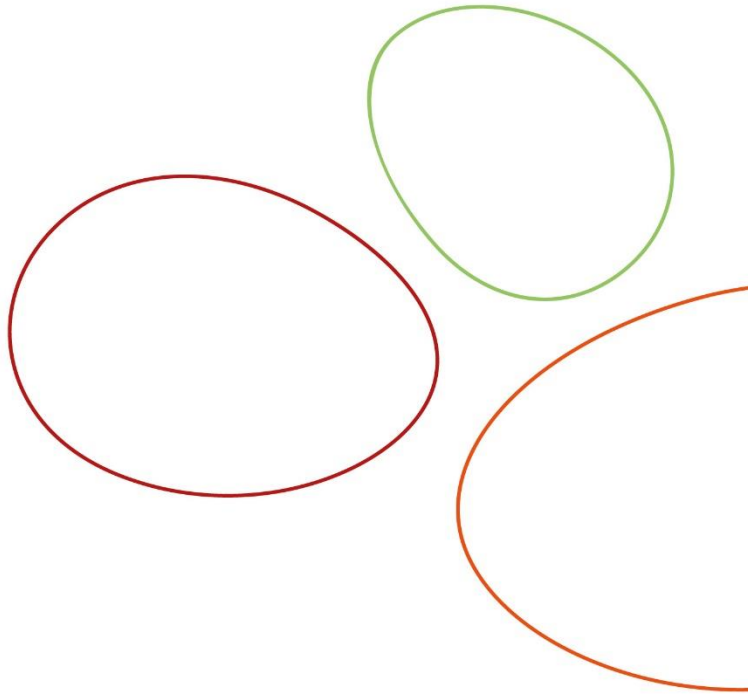
Wet van 17 maart 2013

(In voege getreden op 1 september 2014)

Gerechtelijke bescherming

- **Het bewind uitbreiden met persoonsgebonden bescherming**
- Bescherming goederen en/of persoon
  vertegenwoordiging of bijstand

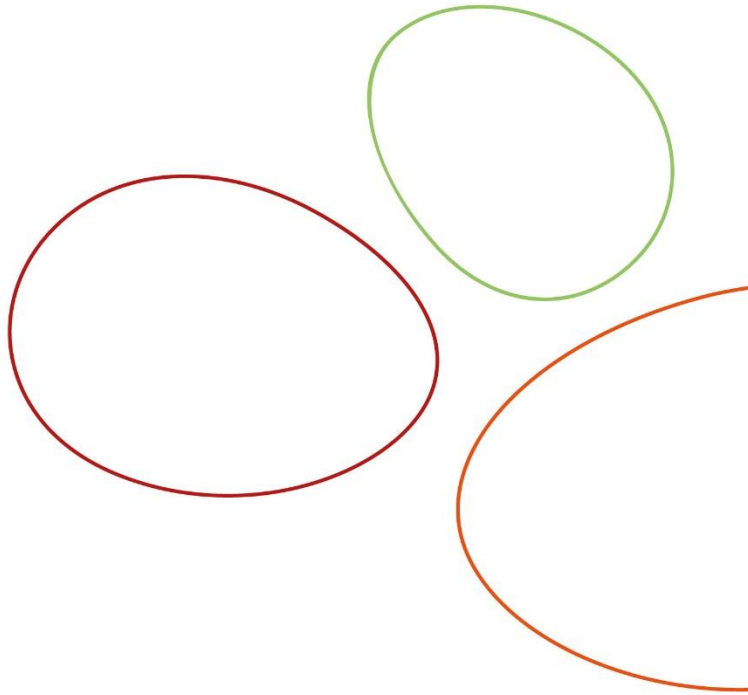
- Goede brochures:
  -"Hoe jezelf en je vermogen beschermen als je het niet (meer) alleen kan?"
  -"Praktische gids voor de familiale bewindvoerders"
  (intikken google: brochures bewindvoering)

Het huidig beschermingsstatuut
Wet van 17 maart 2013

- **Versterking van 'informele bescherming'**
  lastgeving of zorgvolmacht = buitengerechtelijk

- **Het bewind uitbreiden met persoonsgebonden bescherming**
  goederen en/of persoon
  vertegenwoordiging of bijstand
- **Integratie van alle beschermingsstatuten in één systeem en bij één rechter**

Het huidig beschermingsstatuut
Wet van 17 maart 2013

Hoofddoel nieuwe wet

Bescherming en ondersteuning
Persoon en goederen

- BUITEN-GERECHTELIJK=ZORGVOLMACHT

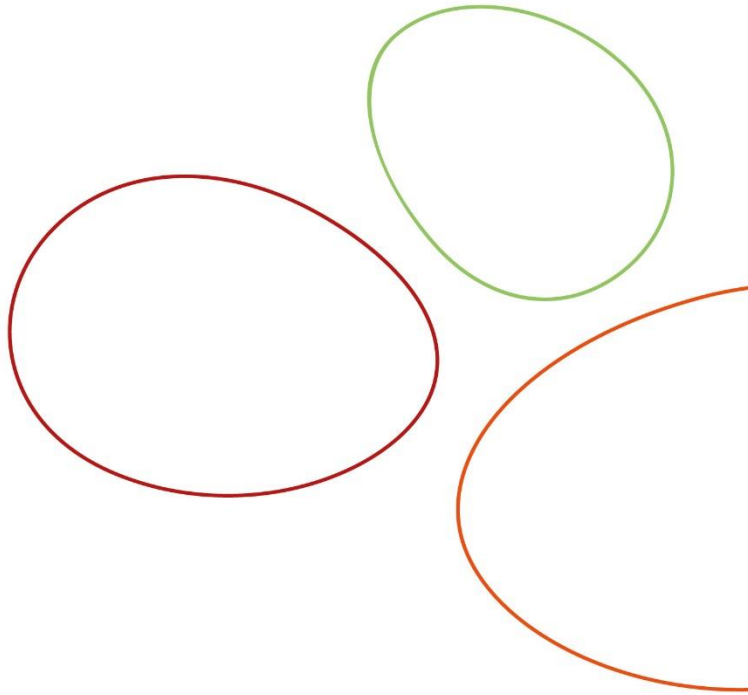
- GERECHTELIJK=BEWINDVOERING
  via bijstand (ondersteuning/samen met)
  via vertegenwoordiging (bewindvoerder beslist autonoom)

Het huidig beschermingsstatuut
Wet van 17 maart 2013

Voor wie?

- Mentale beperking
  - Meestal aangeboren
  - Onomkeerbaar
  - Levenslange ondersteuning
- Psychische beperking
  - Meestal verworven na meerderjarigheid
  - Omkeerbaar
  - Evolutief (onvoorstelbaar)
  - Tijdelijk (of definitief) ondersteuning nodig
- Dementie
  - Meestal op latere leeftijd
  - Onomkeerbaar en evolutief
  - Blijvende ondersteuning nodig
- Comapatiënten

Buiten-gerechtelijke bescherming

Buiten-gerechtelijke bescherming

Waarom?

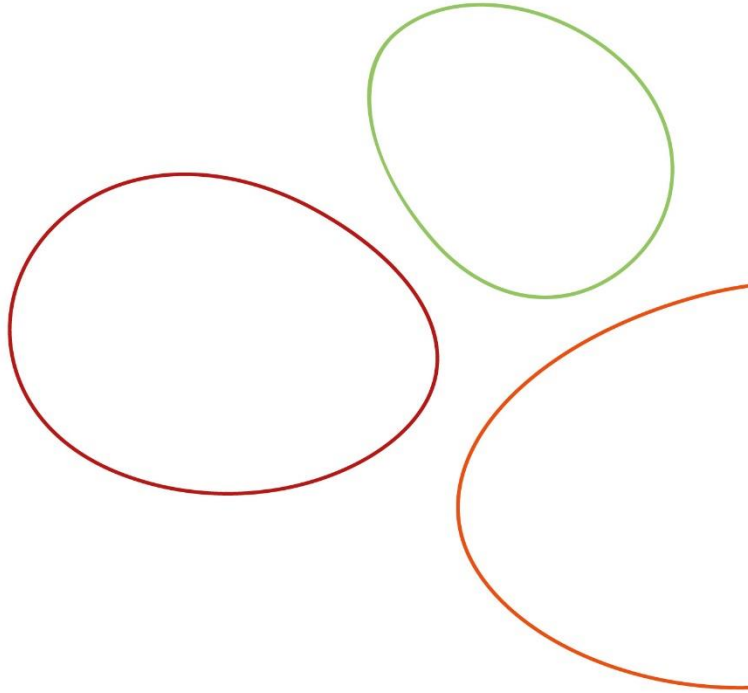
- Minder vergaand
- Stimuleren van de zelfbeschikking

Hoe?

- Via de zorgvolmacht
- Volmachtgever (lastgever)
- Volmachthebber (lasthebber)

Voorwaarde?

- volmachtgever moet wilsbekwaam zijn

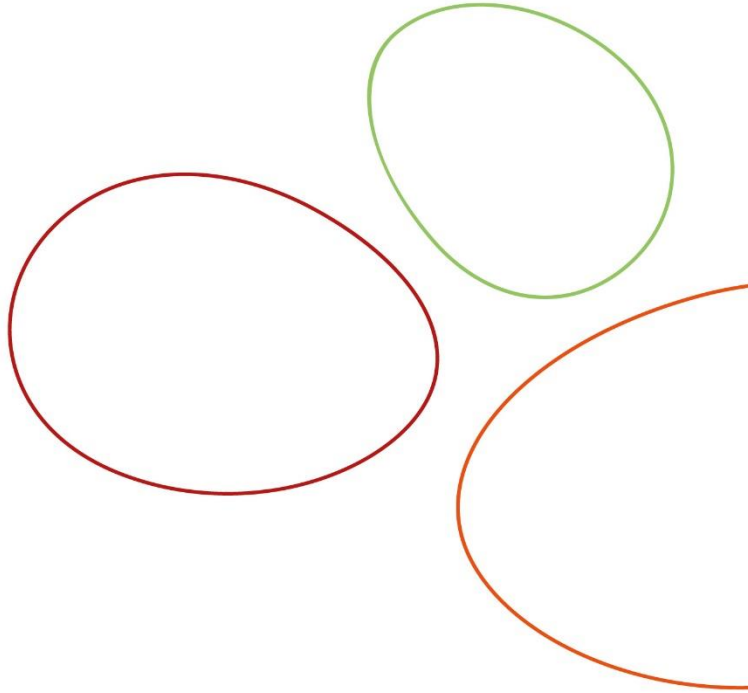
Buiten-gerechtelijke bescherming

Waarvoor?

- Zakelijke handelingen (vb. beheer van de goederen)
- Enkele persoonsgebonden handelingen (vb. opname in een WZC)

Nieuw!

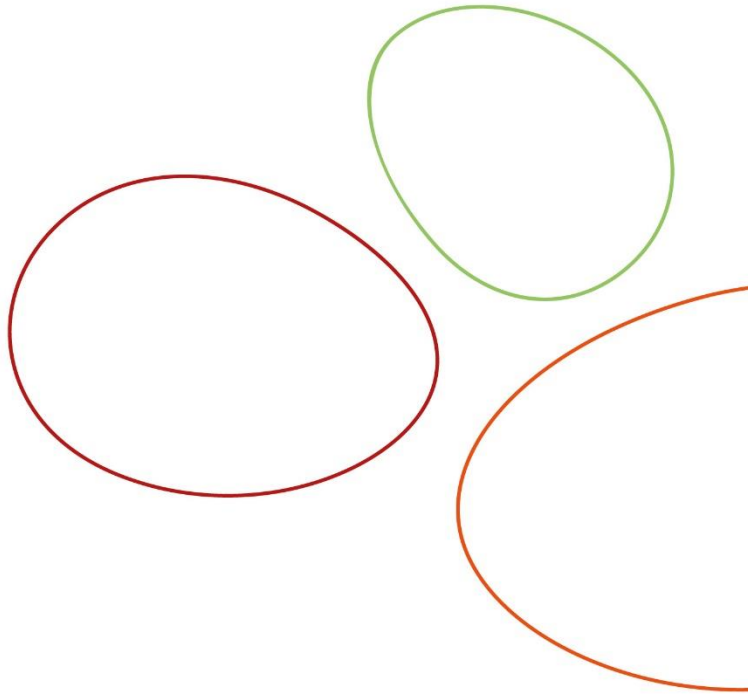
- Voortzetting volmacht mogelijk bij wilsonbekwaamheid lastgever
- rechtszekerheid: toetsing en optreden van de vrederechter mogelijk

Buiten-gerechtelijke bescherming

Zorgvolmacht

- Algemeen
- Bijzondere: enkel voor welomschreven rechtshandelingen
- Eén of meerdere volmachthebbers mogelijk
- Zelf opstellen of via notaris

Buiten-gerechtelijke bescherming

Registratie zorgvolmacht

- Officialiseren via registratie
  - via neerlegging van eensluidend verklaard afschrift ter griffie VREDEGERECHT (verblijfplaats lastgever)
  - via opstelling door een NOTARIS
- **Voordeel van registratie: volmacht kan doorlopen ook bij wilsonbekwaamheid van de volmachtgever**

Buiten-gerechtelijke bescherming

Zorgvolmacht

- Stopzetting ten allen tijde mogelijk door wilsbekwame volmachtgever/volmachthebber

- Wijziging inhoud ten allen tijde mogelijk
  °door melding aan de griffier/notaris

- Bestaande volmacht kan sinds 1-09-2014 geregistreerd worden bij de vrederechter of de notaris

Buiten-gerechtelijke bescherming

zorgvolmacht - budgetbegeleiding – budgetbeheer

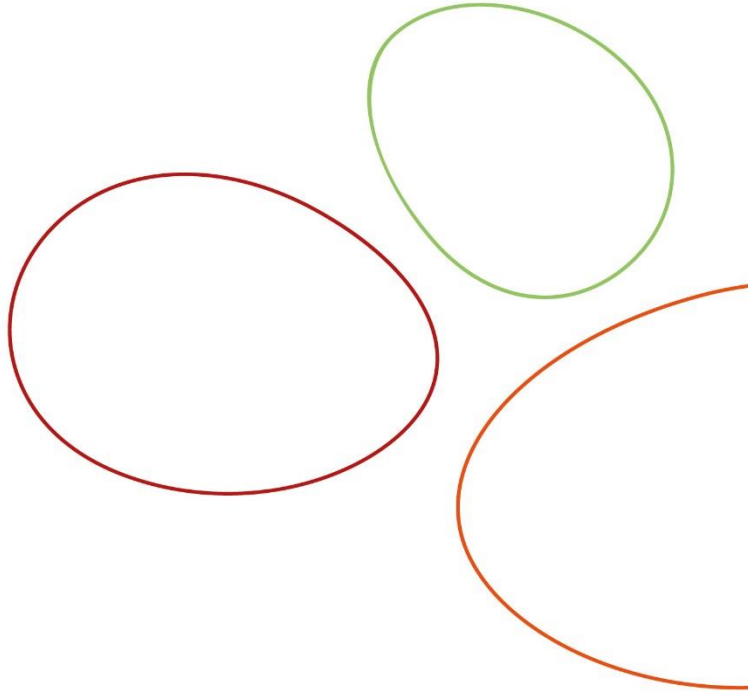
Gerechtelijke bescherming

bewindvoering

	Budgetbegeleiding	Budgetbeheer	bewindvoering
Wie?	Dossierbeheerder bij OCMW of CAW.	Dossierbeheerder bij OCMW of CAW.	Bewindvoerder (familielid, Similes-vrijwilliger of een advocaat).
Welke ondersteuning?	Hulp bij administratie en bepaling van evenwicht inkomsten/uitgaven. Regelmatige opvolging.	Dossierbeheerder doet alle betalingen – facturen blijven toekomen bij cliënt. Maandelijks overleg. Administratie in onderling overleg.	Facturen en rekeningen komen bij bewindvoerder die ze betaalt en alle administratieve verplichtingen nakomt. Overzicht bij jaarlijks verslag en tussentijdse feedback.
Inkomsten	Op eigen rekening.	Op rekening die dossierbeheerder beheert.	Op rekening die bewindvoerder beheert.
Betaling facturen en rekeningen	Cliënt zelf.	Dossierbeheerder.	Bewindvoerder.
Betaling kleine kosten (zoals voeding)	Cliënt zelf via eigen rekeningbeheer.	Leefgeldrekening met wekelijks bedrag. Meer uitgeven is onmogelijk.	Leefgeldrekening met (meestal) wekelijks bedrag. Meer uitgeven is onmogelijk.
Beheer spaargeld	Cliënt zelf.	Dossierbeheerder.	Vrederechter op advies van bewindvoerder.

Gerechtelijke bescherming

Het huidige beschermingsstatuut

Gerechtelijke bescherming

Het huidige beschermingsstatuut

Verlengde minderjarigheid

- Bescherming persoon
- Bescherming goederen
- Rechtbank van eerste aanleg

Voorlopige bewindvoering

- Bescherming goederen
- Flexibel
- Maatwerk
- Vredegerecht

Aanstellen van een gerechtelijk raadsman

Onbekwaamverklaring

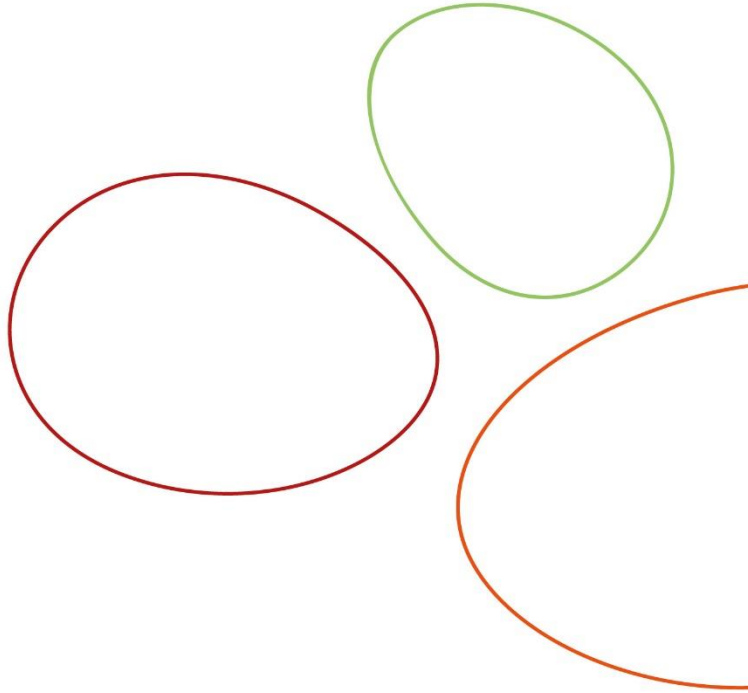
Wordt één beschermingsstatuut = BEWINDVOERING

Gerechtelijke bescherming
Uitgangspunt huidige wet

Bescherming enkel volgens

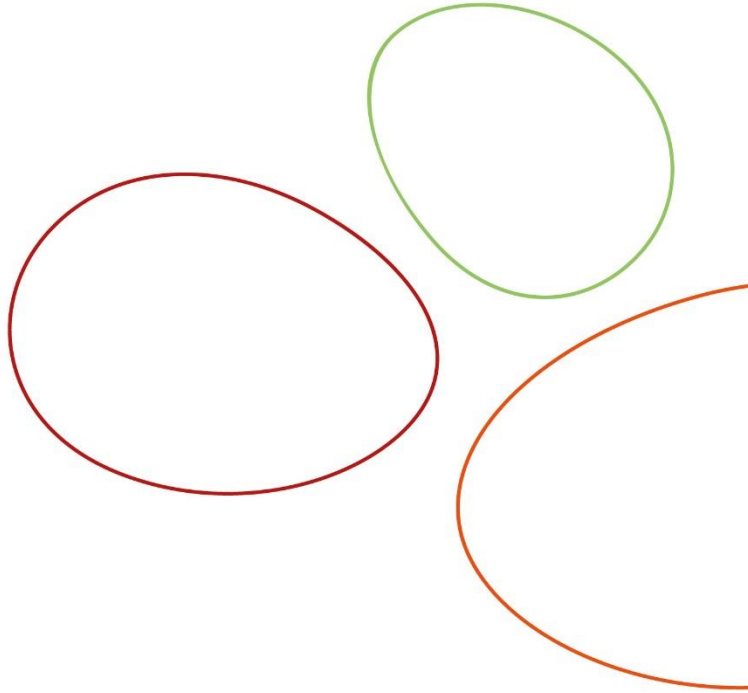
- Noodzaak
- Subsidiariteit
- Proportionaliteit

“Zelf doen wat kan, enkel beschermen waar nodig!”

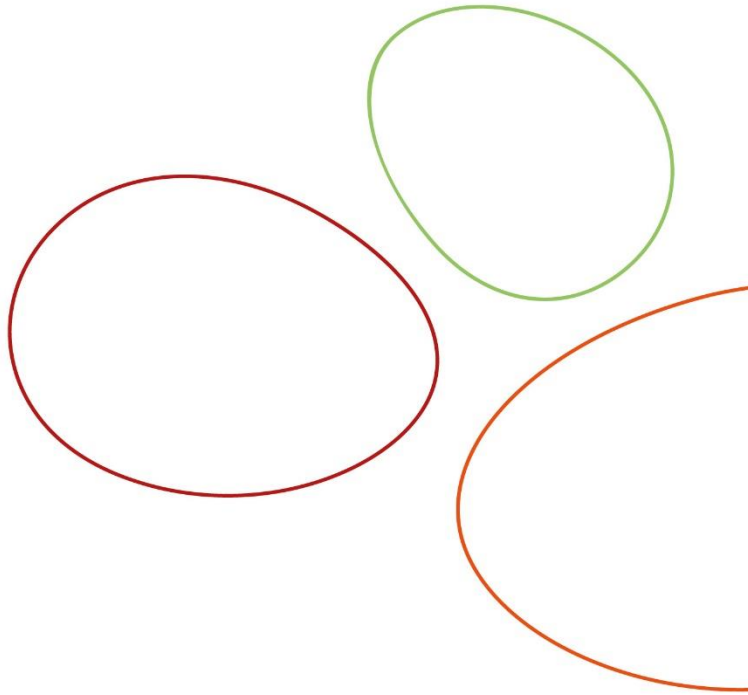
Gerechtelijke bescherming
Krachtlijnen van de huidige wet

- **Uitgangsprincipe: persoon = bekwaam**
- Gehele of gedeeltelijke bekwaamheid
  - Vrederechter bepaalt waarvoor bekwaam
- Autonomie vergroot
  - Na machtiging vrederechter: huwen, scheiden, schenken,…
- **Bijstand** als beginsel; **vertegenwoordiging** als uitzondering

Gerechtelijke bescherming
Krachtlijnen van de huidige wet

- Nog slechts één statuut en één rechter
- Bescherming mogelijk goederen en/of persoon
- Versterken rol – vertrouwenspersoon
- Maatwerk
- Betrekken sociaal netwerk
- Niet enkel vertegenwoordiging, nu ook bijstand mogelijk
- Een multifunctioneel statuut voor diverse doelgroepen

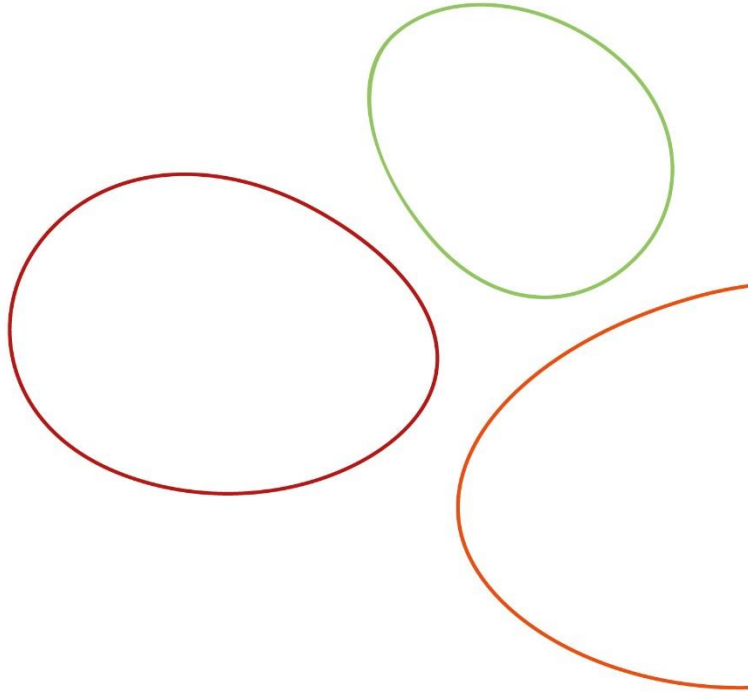

Gerechtelijke bescherming
Het huidig beschermingsstatuut

- Mogelijk vanaf 17 jaar
- Vrederechter van verblijfplaats
- Via verzoekschrift: model met uitleg inzake het sociaal netwerk
- Omstandig medisch getuigschrift (+ psychosociale dimensie)
- Evaluatie van de bewindvoering:

  -ambtshalve

  -of bij een fundamentele wijziging

Gerechtelijke bescherming

De bewindvoerder: wie? De voorafgaande wilsverklaring

Iedereen kan zelf zijn bewindvoerder vooraf kiezen

Wat?

Elke burger kan een verklaring afleggen waarin hij vooraf aanduidt wie als bewindvoerder en/of vertrouwenspersoon moet aangesteld worden voor het geval er voor hem of haar een verzoekschrift tot bescherming wordt neergelegd.

Hoe?

- Verklaring afleggen bij de vrederechter van zijn kanton: proces verbaal
- Verklaring afleggen bij de notaris: authentieke akte
- Verklaring wordt binnen de 15 dagen opgenomen in het Centraal Register van het Notariaat in Brussel

Gerechtelijke bescherming

De bewindvoerder: wie? De voorafgaande wilsverklaring

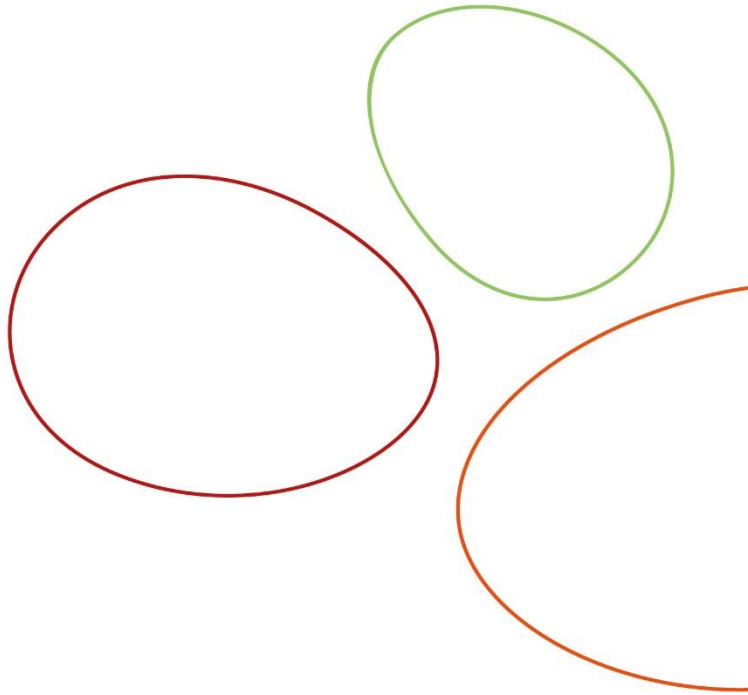
Ouders, familieleden of vertrouwenspersonen kunnen zelf bewindvoerder kiezen

Wat?

ouders, echtgenoten, samenwonenden, familieleden of vertrouwenspersonen die als bewindvoerder of vertrouwenspersoon zijn aangesteld kunnen vooraf aan de vrederechter verklaren wie hij moet aanwijzen indien zij zelf het mandaat niet meer kunnen uitoefenen

Hoe?

de vrederechter laat de verklaring opnemen in een akte die bij het dossier wordt gevoegd

Gerechtelijke bescherming
De bewindvoerder: wie?

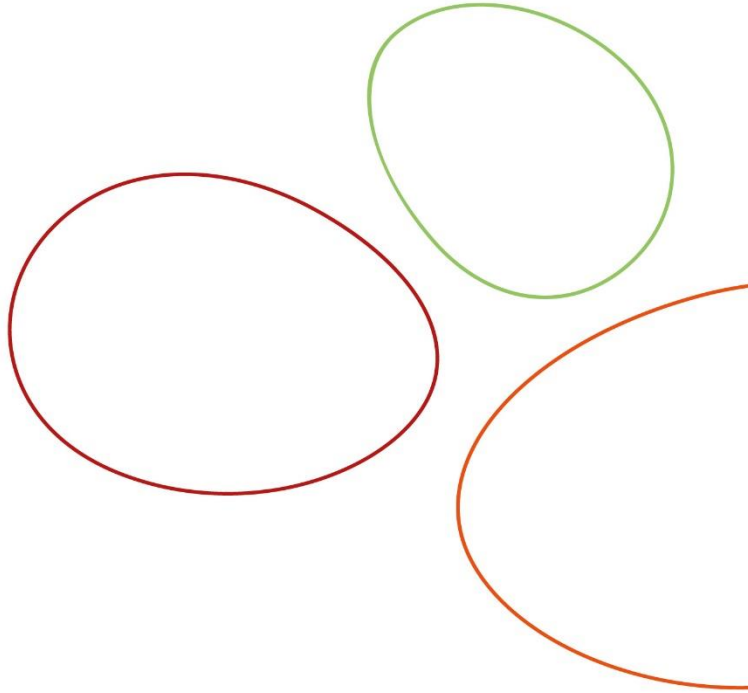
- Algemeen beginsel
  bewindvoerder over persoon = bewindvoerder over de goederen

- Kan ook gescheiden
  bewindvoerder over persoon (slechts 1!)
  bewindvoerder over de goederen (1 of meerdere)
  onderlinge communicatieverplichting
  onderlinge geschillen: de vrederechter beslist

Gerechtelijke bescherming
De bewindvoerder: wie?

- **Kunnen geen bewindvoerder zijn**:
  bestuurs- of personeelsleden van instelling waar betrokkene verblijft (kunnen wel vertrouwenspersoon zijn)

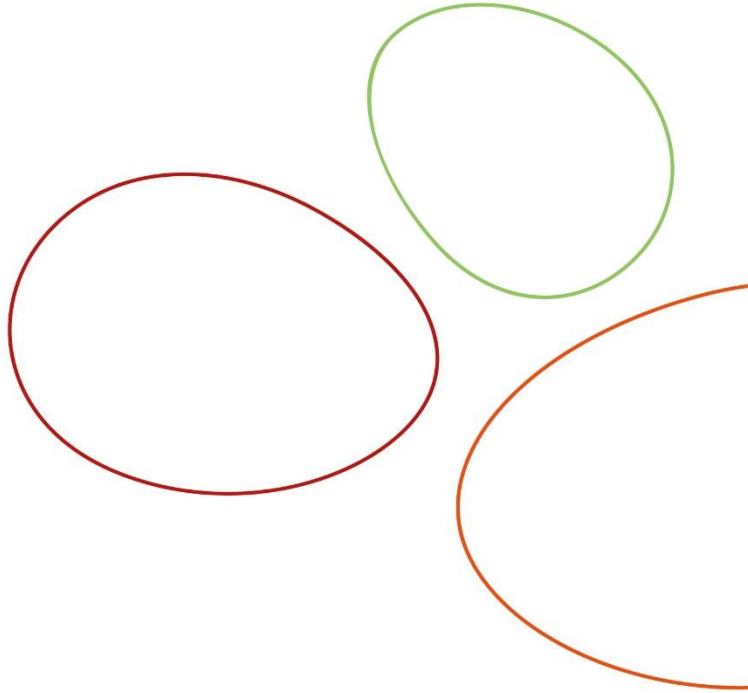
- **Vrederechter kan ten allen tijde de bewindvoerder vervangen**
  - op verzoek van elke belanghebbende of ambtshalve
  - met gemotiveerde beschikking

Gerechtelijke bescherming

Procedure aanvraag bewindvoering

- Verzoekschrift aan de vrederechter +omstandig medische verklaring (-15 dagen)
- Vrederechter roept betrokkene + familieleden op
  - gesprek in de raadkamer
  - bezoek ter plaatse
- Vrederechter onderzoekt de aanvraag
- Vrederechter stelt de bewindvoerder aan
  - gemotiveerde beschikking
- Bewindvoerder aanvaardt: ter plaatse of via mail
- Beroep mogelijk tegen vonnis vrederechter
  - binnen de 30 dagen
  - rechtbank van eerste aanleg

Gerechtelijke bescherming
Procedure aanvraag bewindvoering

- Bekendmaking
  - In het Belgische staatsblad (www.belgielex.be)
  - In het bevolkingsregister

- Vrederechter kan op hetzelfde moment of later een vertrouwenspersoon aanstellen

Gerechtelijke bescherming
De vertrouwenspersoon

Wie?

- In principe iedereen die het vertrouwen geniet van de beschermde persoon
- Meerdere vertrouwenspersonen mogelijk

Hoe?

- Op verzoek van de beschermde persoon of belanghebbende
- Vrederechter ambtshalve

Gerechtelijke bescherming

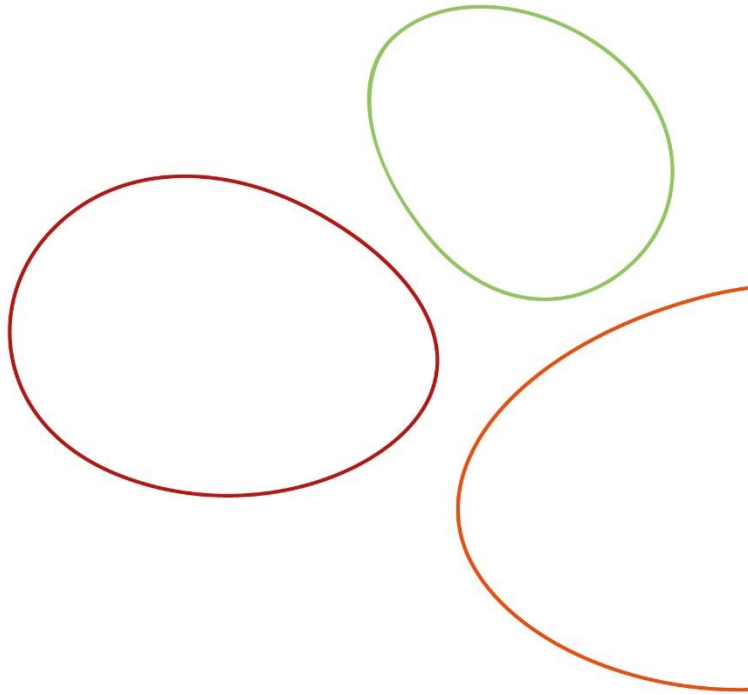
De vertrouwenspersoon

Wie?

- Ondersteuning beschermde persoon
- Overleg met de bewindvoerder(s)
- Ontvangt alle informatie (beginverslag + jaarverslag)
- Kan geen enkele daad van beheer verrichten
- Toezicht op de bewindvoering (alarmbel)
- Spreekrecht bij de vrederechter

Vervanging?

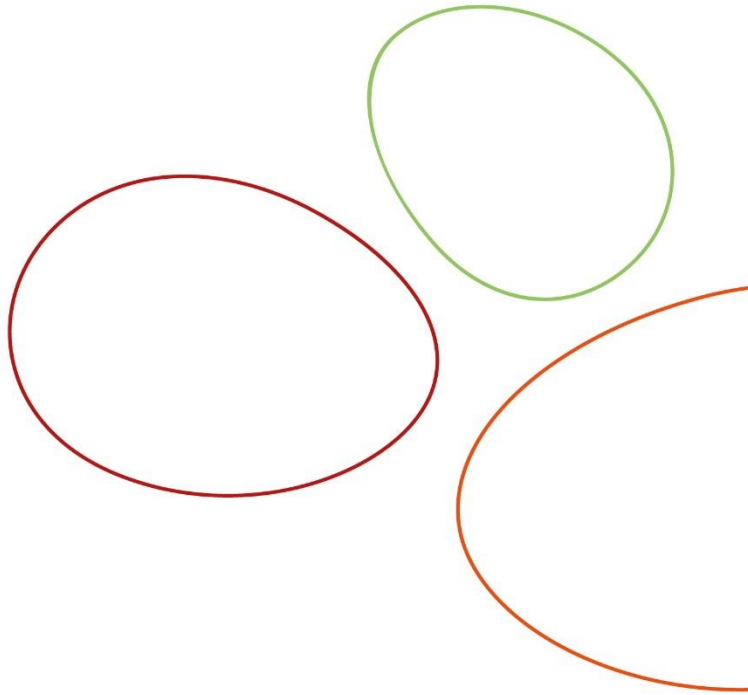
- Ten allen tijde mogelijk in belang van de beschermde persoon
- Vrederechter ambtshalve

Gerechtelijke bescherming
Aanstelling bewindvoerder

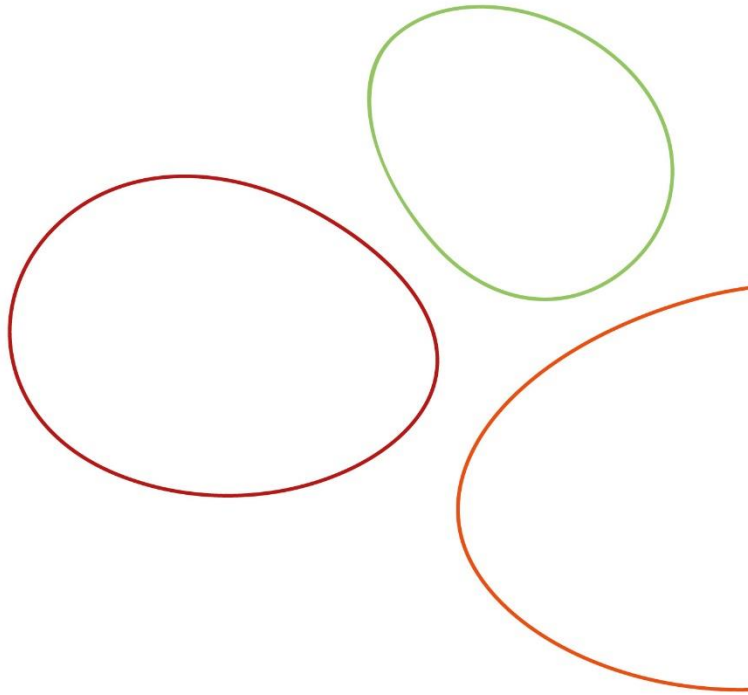
- **Aanstelling van een bewindvoerder**
  - Goederen
  - Persoon

- **Aanstelling van een bewindvoerder**
  - Bijstand
  - Vertegenwoordiging

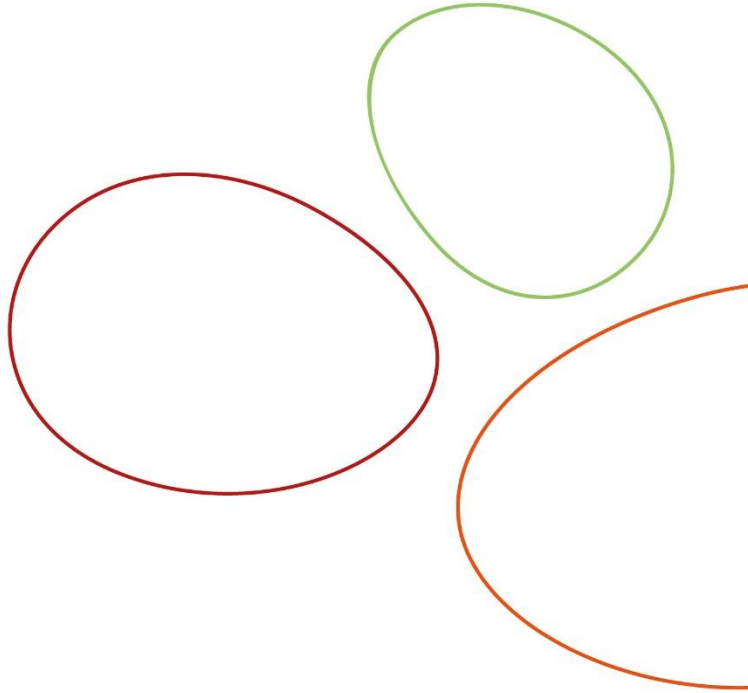
Gerechtelijke bescherming
Aanstelling bewindvoerder: BIJSTAND

- Vrederechter kan gerechtelijk beschermen door aanduiding van een bewindvoerder voor bijstand zowel wat betreft de persoon als de goederen
- Beschermde persoon stelt de handeling ZELF, maar niet ZELFSTANDIG
- Bijstand = ‘vorm’ wordt bepaald door de vrederechter
- Ook bij ‘bijstand’ verslaggeving door de bewindvoerder aan de vrederechter

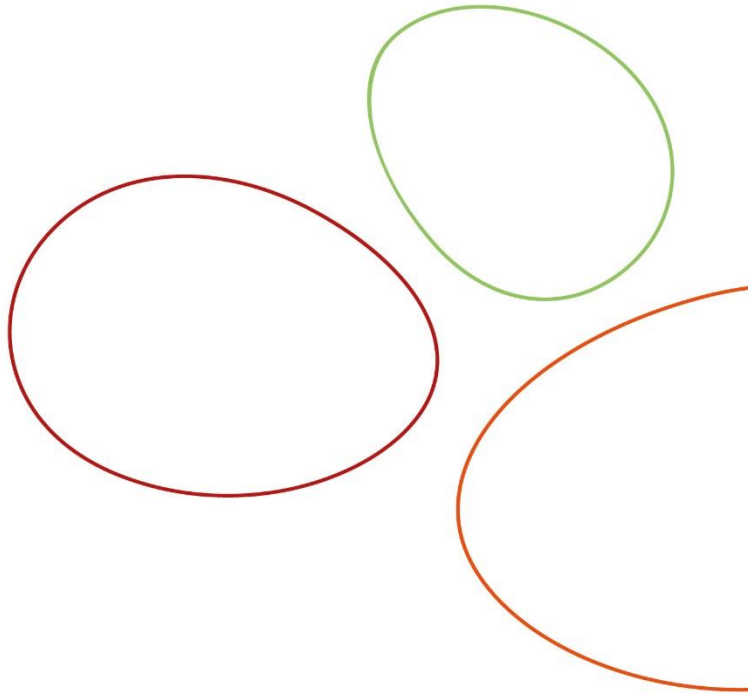
Gerechtelijke bescherming
Aanstelling bewindvoerder: VERTEGENWOORDIGING

- De bewindvoerder vertegenwoordigt de beschermde persoon
- Enkel de handtekening van de bewindvoerder is rechtsgeldig!
- Bewindvoerder informeert steeds de beschermde persoon over de gestelde handelingen

Bewindvoering

Beheer van goederen

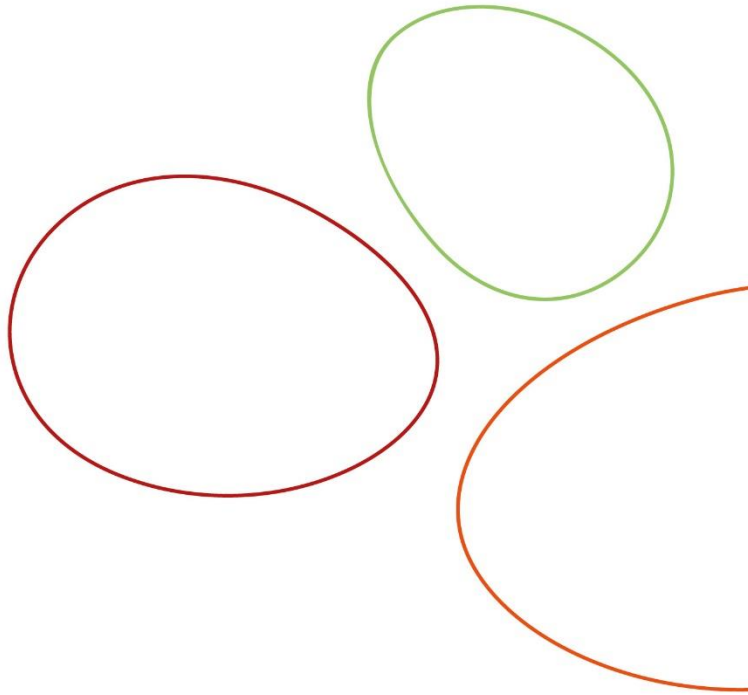

Bewindvoering
Opdracht bewindvoerder goederen

- **Aanvangsverslag** binnen de maand na aanstelling
- Beheer als een goed huisvader
- **Overleg en inspraak** toelaten vanwege de beschermde persoon
- Scheiding vermogens
- Bepaalde handelingen: machtiging van de vrederechter nodig (aankoop en verkoop onroerend goederen, leningen, aanvaarding nalatenschap,…)
- **Bijzondere** beschermingsmaatregelen
  - Wegdoen van souvenirs/persoonlijke voorwerpen
  - Eigen woning van de beschermde persoon

Bewindvoering
Opdracht bewindvoerder goederen

- **Plaatsvervangende schenking** mogelijk door de bewindvoerder
  - Na machtiging
  - Wil tot schenken door beschermde persoon moet bewezen worden
  - Schenking in verhouding tot het vermogen

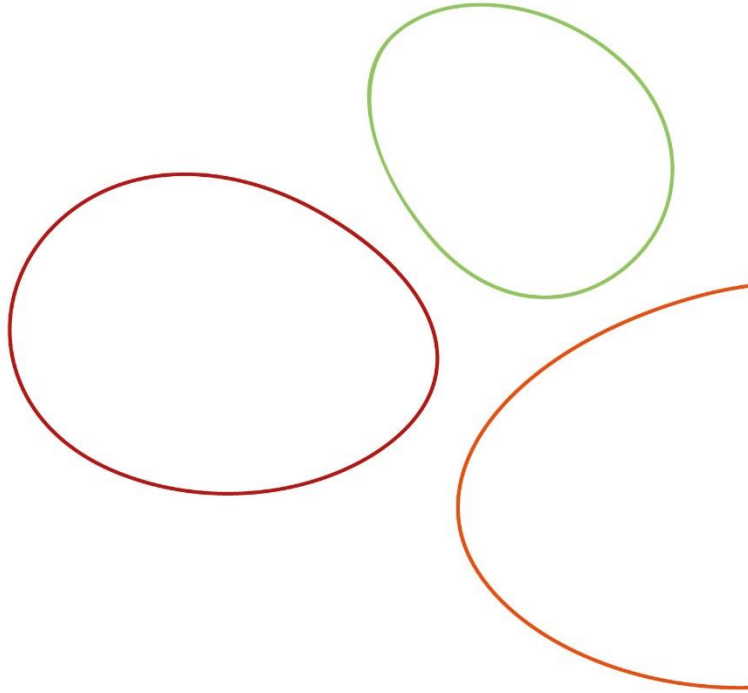
Bewindvoering
Opdracht bewindvoerder goederen

Verslaggeving door de bewindvoerder

- Eén maand na aanstelling: beginverslag
- Jaarlijks: financieel + sociaal verslag
- Vrederechter bepaalt wijze van verslaggeving: (ouders: soepele regeling mogelijk)
- Eindverslag
  - Binnen maand na beëindiging
  - Binnen twee maanden na overlijden

Bewindvoering
Het bewinddossier

- Vernietiging alle stukken 5 jaar na beëindiging bewindvoering
- Recht op inzage:
  - **tijdens bewind**: beschermde persoon, vertrouwenspersoon en derden: belanghebbenden
    na gemotiveerd verzoek aan de vrederechter
  - **na overlijden**: erfgenamen, notaris en derden: belanghebbenden
    na gemotiveerd verzoek aan de vrederechter

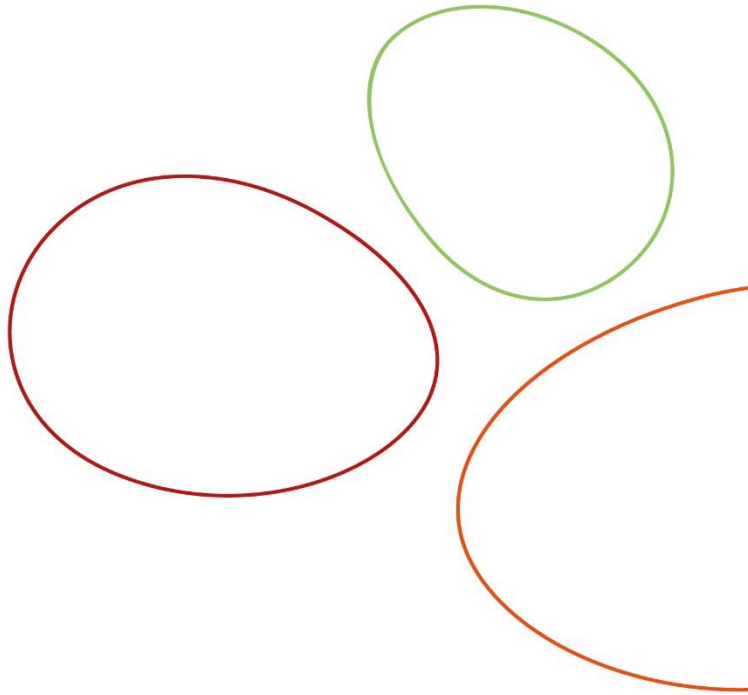

Bewindvoering
De vergoeding

- Maximum 3% op de inkomsten:
  loon, vervangingsinkomen, opbrengsten van kapitalen, huuropbrengsten, terugbetaling van belastingen,…
  = **ereloon** van de bewindvoerder
- Vrederechter kan ‘buitengewone’ verrichtingen en **kosten** laten vergoeden
- Ouders – bewindvoerders worden **niet** vergoed

Bewindvoering

Beheer over de persoon

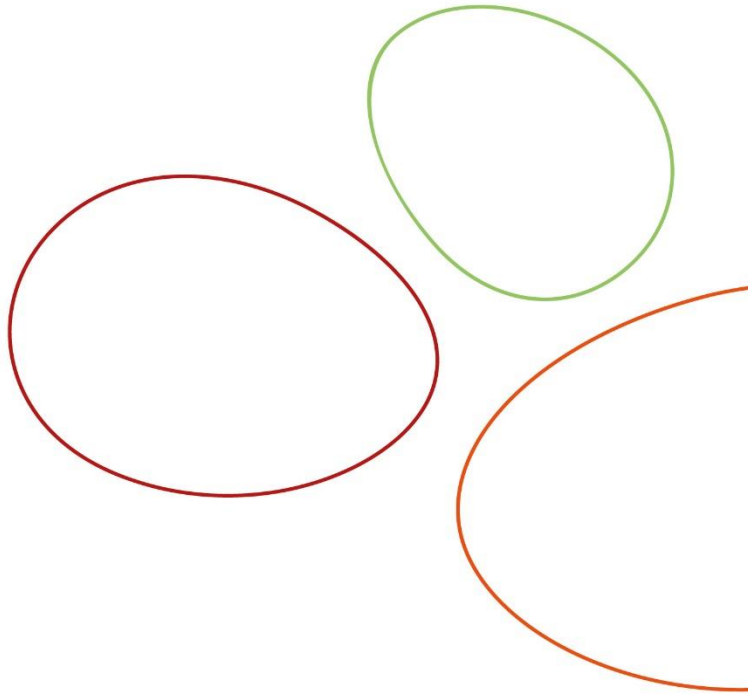
Bewindvoering
Beheer over de persoon

- **Uitgangspunt = bekwaamheid**
- Vrederechter bepaalt waarvoor onbekwaam
- Uitdrukkelijk op te sommen in de beschikking
- Al de rest = **bekwaam**

Bewindvoering
Beheer over de persoon

Vrederechter beslist of de beschermde persoon bekwaam is voor:

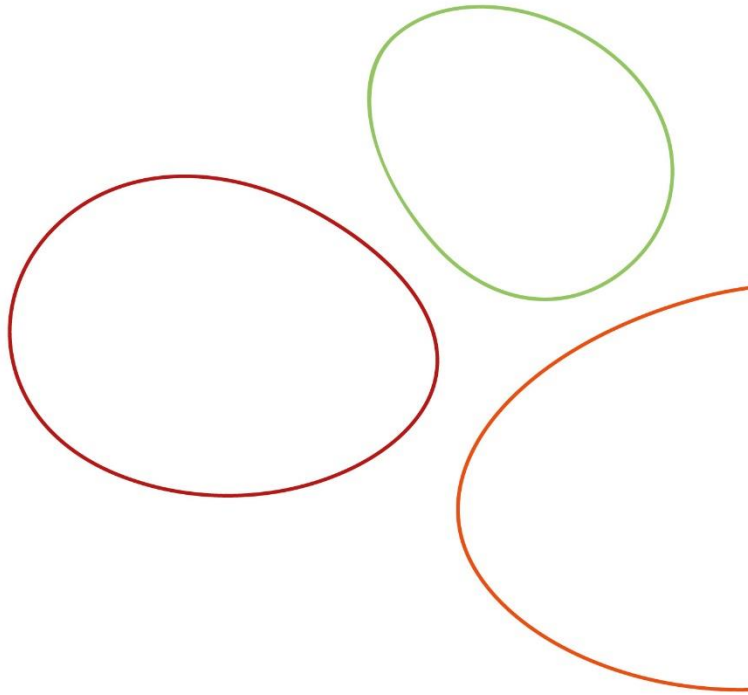
- Een aantal persoonsgebonden handelingen/rechten
- Vrederechter heeft lijst met een overzicht van alle persoonsgebonden handelingen/rechten

Bewindvoering
Beheer over de persoon

Vrederechter beslist of de beschermde persoon bekwaam is voor:

- Keuze verblijfplaats (overdraagbaar)
- Toestemming tot huwen (niet overdraagbaar)
- Erkennen van een kind (niet overdraagbaar)
- Uitoefening van het ouderlijke gezag (niet overdraagbaar)
- Uitoefenen rechten privacy (overdraagbaar)
- Recht op antwoord (overdraagbaar)
- Verzoek tot naamsverandering (overdraagbaar)
- Uitoefening patiëntenrechten (overdraagbaar)
- Toestemmen in adoptie: (niet overdraagbaar)
- …

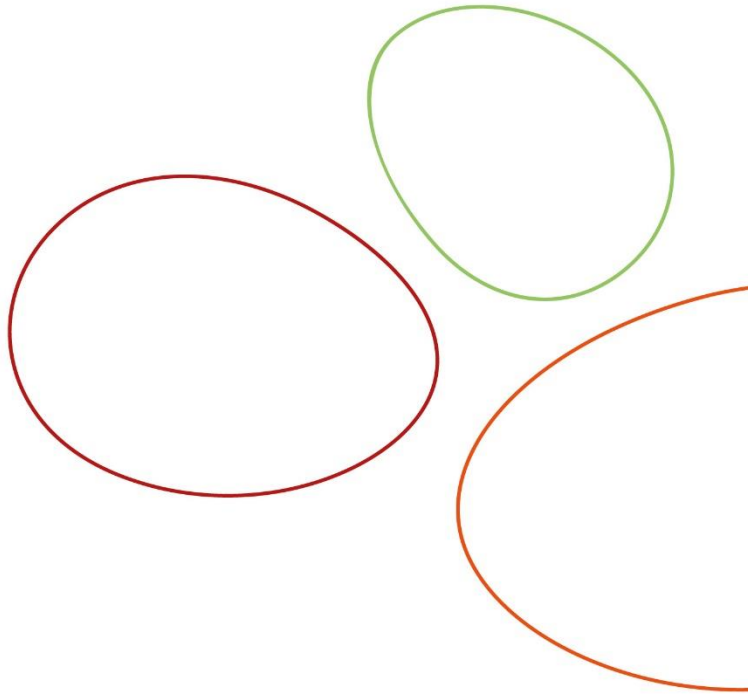
Bewindvoering
Beheer over de persoon

Handelingen waarvoor de bewindvoerder kan optreden als vertegenwoordiger

- Deze persoonsgebonden handelingen zijn overdraagbaar naar de bewindvoerder
- Bewindvoerder heeft ‘machtiging’ nodig van de vrederechter

Voorbeelden

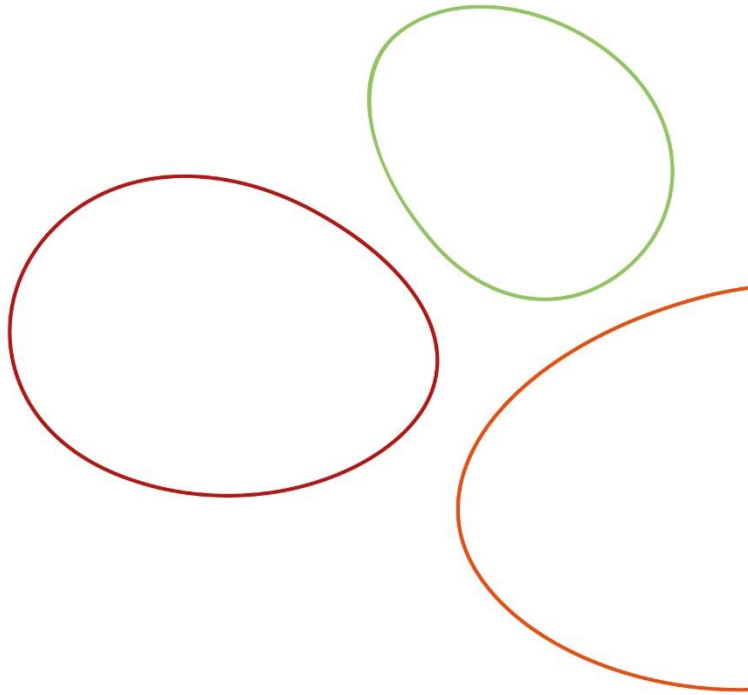
- Keuze en wijziging van verblijfplaats
- Voeren van een procedure als eiser in verband met de persoon
- Uitoefenen van de rechten van de patiënt

Bewindvoering

Hoogst persoonlijke rechtshandelingen

- **Kunnen enkel uitgevoerd worden door de beschermde persoon**
- **NOOIT door de bewindvoerder**
- Beschermde persoon kan machtiging vragen aan de vrederechter om de handeling te mogen stellen
  - Huwen, wettelijke samenwoning, echtscheiding vorderen
  - Erkenning kinderen
  - Opstellen huwelijkscontract
  - Schenken en testament opmaken

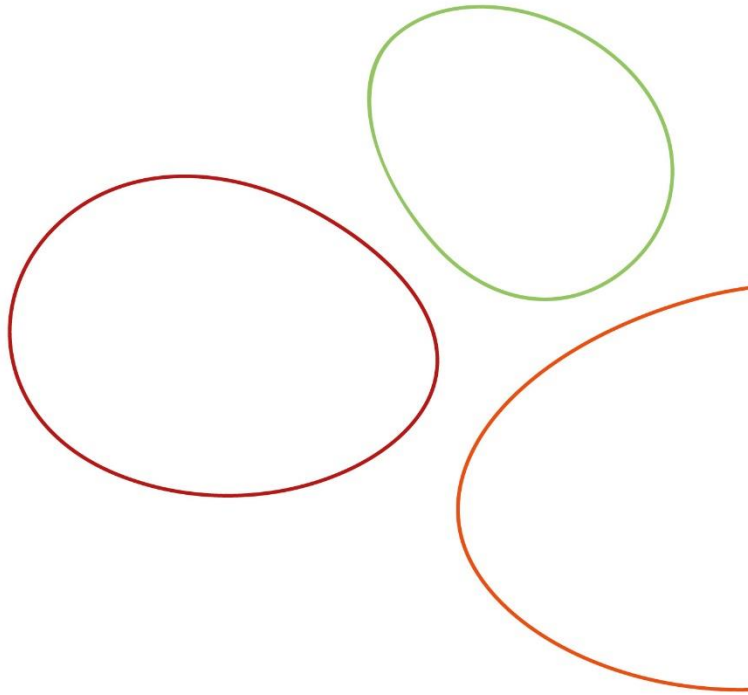

Bewindvoering

Wilsbekwaamheid beoordeeld door de geneesheer

Wet op de patiënten rechten voorziet dat:

- Beschermde persoon kan zelf recht uitoefenen indien de arts oordeelt dat hij wilsbekwaam is
- Indien onbekwaam:
  - Gekozen vertegenwoordiger
  - Bevoegde bewindvoerder na machtiging
- Indien niets geregeld: cascaderegeling
  - Partner, ouders, kinderen, broers, zussen,…

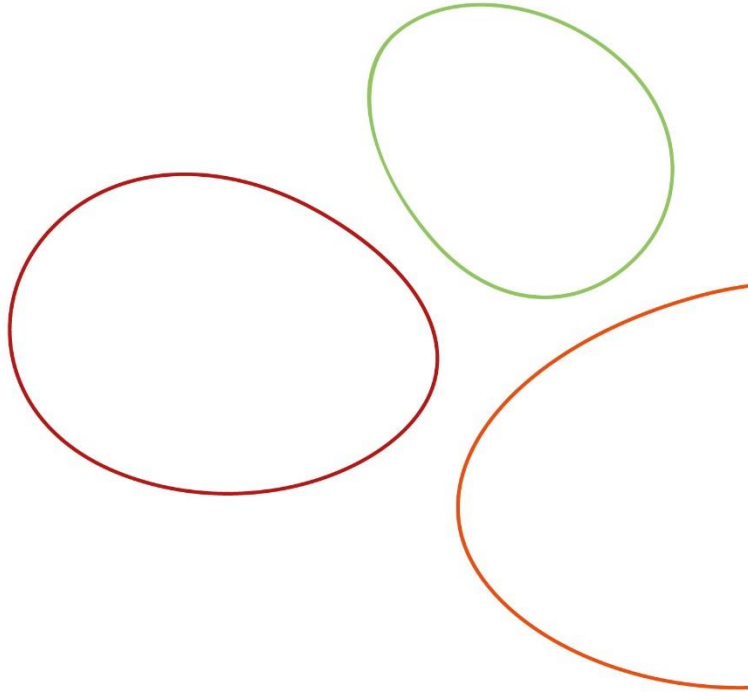
Bewindvoering

Opdracht bewindvoerder over de persoon

Verslaggeving

- Door de vrederechter te bepalen

- Model van verslaggeving ter beschikking

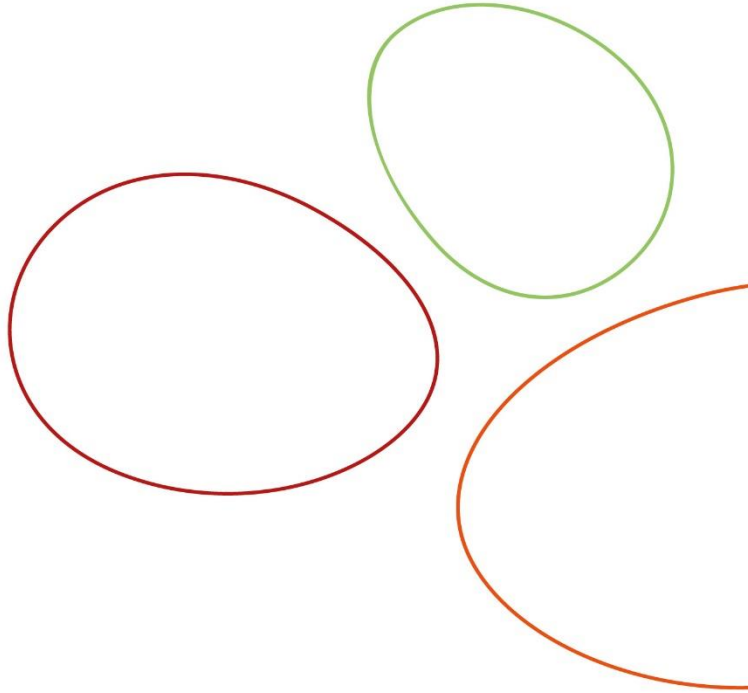

Huidige wet
Evaluatie - Modelformulieren

- Evaluatie HUIDIGE WET 8 jaar na inwerkingtreding

- Diverse modelformulieren
  - Verzoekschrift (met opgave sociaal netwerk)
  - Medisch attest
  - Verslaggeving over de persoon (begin- en jaarverslag)
  - Verslaggeving over de goederen (begin- en jaarverslag)

www.vredegerechtenoostvlaanderen.be

Huidige wet
Visie Similes

Similes ijvert ervoor dat de wet uitgevoerd wordt met aandacht voor

MAATWERK

WELZIJN BESCHERMDE PERSOON

SOCIALE OMGEVING

FAMILIE

Meldpunt bewindvoering

Meldpunt bewindvoering

www.meldpuntbewindvoering.be

- Initiatief van méér dan 50 welzijnsorganisaties actief in de welzijns- en zorgsector (opstart 6-01-2017)
- Doel: komen tot een goede en correcte toepassing van de wet
- Inventariseren van de knel- en pijnpunten van bewindvoeringen
- Elkeen kan de melding doen van problemen/klachten aan de hand van het meldingsformulier (kan alleen online via de website)
- Het meldpunt treedt niet op als coach, geeft geen advies en behandelt geen klachten/enkel registratie
- Alle klachten worden gebundeld in een jaarverslag dat overhandigd wordt aan de korpschefs; hoge raad voor de justitie en de minister van justitie

Similes vzw

Initiatief
vrijwillige bewindvoering
opstart 1997

Similes vzw
Initiatief vrijwillige bewindvoering

- Similes biedt “v**rijwillige bewindvoerders “**
  - In West-Vlaanderen
  - In Oost-Vlaanderen
  - In Antwerpen
  - In Limburg
  - In Vlaams-Brabant
- Peilers van onze aanpak
  - Maatwerk
  - Inspraak en overleg
  - Welzijn van beschermde persoon
  - Samenwerking met familie en omgeving

Vragen?

Van harte dank voor jullie aandacht

Martine De Moor
Coördinator initiatief vrijwillige bewindvoering
martine.de.moor@similes.be
Gsm 0488 964 536

Freya Van Langenhove
Stafmedewerker
freya.van.langenhove@similes.be
Tel 016 244 207

info@similes.be

www.similes.be

016 244 201

Facebook.com/similesvzw

Twitter.com/similesvzw

Instagram.com/similesvzw

similes

de vereniging voor familie van psychisch kwetsbare mensen